

Jan 13,1-15; Salvátor 13. 3. 22

Bylo před velikonočními svátky. Ježíš věděl, že přišla jeho hodina, aby z tohoto světa šel k Otci; miloval své, kteří jsou ve světě, a prokázal svou lásku k nim až do konce. Když byli u večeře a ďábel již vložil do srdce Jidáše Iškariotského, syna Šimonova, aby ho zradil, Ježíš vstal od stolu a vědom si toho, že mu Otec dal všecko do rukou a že od Boha vyšel a k Bohu odchází, odložil svrchní šat, vzal lněné plátno a přepásal se; pak nalil vodu do umyvadla a začal učedníkům umývat nohy a utírat je plátnem, jímž byl přepásán. Přišel k Šimonu Petrovi a ten mu řekl: „Pane, ty mi chceš mýt nohy?“ Ježíš mu odpověděl: „Co já činím, nyní nechápeš, potom však to pochopíš.“ Petr mu řekl: „Nikdy mi nebudeš mýt nohy!“ Ježíš odpověděl: „Jestliže tě neumyji, nebudeš mít se mnou podíl.“ Řekl mu Šimon Petr: „Pane, pak tedy nejenom nohy, ale i ruce a hlavu!“ Ježíš mu řekl: „Kdo je vykoupán, nepotřebuje než nohy umýt, neboť je celý čistý. I vy jste čisti, ale ne všichni.“ Věděl, kdo ho zradí, a proto řekl: Ne všichni jste čisti. Když jim umyl nohy a oblékl si svůj šat, opět se posadil a řekl jim: „Chápete, co jsem vám učinil? Nazýváte mě Mistrem a Pánem, a máte pravdu: Skutečně jsem. Jestliže tedy já, Pán a Mistr, jsem vám umyl nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývat. Dal jsem vám příklad, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já.

Víte vy, co jsem to pro vás udělal? ptá se Ježíš učedníků, a zrovna tak nás dnes: Víte, co jsem to pro vás vlastně udělal? My jsme se tu dnes shromáždili jako lidé, na něž se ze všech stran hrnou obrazy válečné nelidskosti. Nevíme si s tím úplně rady, někomu se vybavují zkušenosti a bolesti z mládí, pro ty mladší je zkušenost takového setkání někdy až nezvladatelně neznámá.

Očekávání, že po sevření uplynulých let bude zas klid a otevrou se trochu nadějnější výhledy, dostalo nelítostnou ránu. Hrne se to na nás ze všech stran, obrazy války a lidé touto válkou bezprostředně zasažení.

Ale v ještě nelítostnějším sevření je Ježíš v příběhu, z nějž nám jeho otázka zní. Už se usnesla velerada, že je lépe, aby jeden člověk zemřel za lid. Už je jasné, že Jidáš zradil. Temnoty této svíravé beznaděje nevybíravě dotírají na Ježíše, a odrazem i na učedníky. Jak na to Ježíš reaguje? Kudy se v tomto sevření bude dál odvíjet jeho příběh? Ježíš reaguje akcí. Připomíná to divadlo, takové to protestní, kdy umělec něco sehraje na veřejnosti, čeká, co to s lidmi udělá, a zároveň počítá s tím, že si pro něj vzápětí přijdou.

(Jako když před lety punkerky Pussy Riot prosily „Bohorodičko, vyžeň Putina!“, a pak si to odsákaly léty v kriminále.) Protože tu nejde o uměleckou exhibici, ale o službu pravdě, kterou je v určité situaci potřeba vyslovit.

Takto se teď vysloví Ježíš: Vstává z lehátka, na němž uveleben spolu s ostatními večeřel, odloží plášť, vezme vodu a nalije do lavóru, přepáše se kusem prostěradla, a začne učedníkům umývat jejich zaprášené, smradlavé a obolavělé nohy. Pěkně jednomu po druhém. Kdo kdy šlapal den či víc, ví, jaká je to slast umýt si večer nohy, špínu, pot i otlaky... Ale **představa**, že to dělám dvanácti kolegům, **moc slastná není**. Tehdy to byla **práce pro otrocky**. A pokud byl otrok v domácnosti oblíbený, tuhle nechutnou povinnost mu odpustili. Teď se té špinavé otrocké práce ujal Ježíš. A omývá a utírá špinavé a obolavělé nohy učedníků. Tak jim i nám

dosvědčuje, kudy teď vede cesta dál. Neúprosně svíran nepřátelstvím a zradou, které budou pokračovat zatčením a urážkami a ponížením kříže, dosvědčuje: I tam, kde dotírá vítězíci nelidskost, vede cesta dál. A vede dál právě jako služba lásky. V Ježíšově případě, až do konce, až do té smrti, až k velkopátečnímu "dokonáno jest". *Víte vy, co jsem to pro vás udělal?...*

V každé době znova mají Ježíšovi učedníci **hledat odpověď** na tuhle otázku. Co to znamená, že nad tím, který přichází jako nejpravdivější, nejpresvědčivější svědek o Bohu, tedy jako *Syn*, že nad ním vítězí cynismus mocných, zpupné násilnictví, zrada a intriky těch, kdo se vydávají málem za zástupce věci Boží na zemi? Co to znamená, že moskevský patriarcha teď slouží Putinově válečnické propagandě, bere si do úst Otce i Syna, a ti, kdo proti této válce protestují, jsou bití a zavíráni?

Evangelista chce tyhle otázky vyprovokovat, a zároveň na ně hledá odpověď. A tu **první** umístí hned do záhlaví příběhu: Příběh Ježíšovy cesty na kříž je příběh lásky. Když se to řekne takhle, zní to trochu naučeně a trochu kýčově. A k ničemu nemá Ježíš tak daleko, jako k naučeným frázím, a kýči. A tak, když Ježíš vstupuje do závěrečné části příběhu Boží lásky k člověku, překvapí své učedníky i nás zcela netuctovým a nekýčovitým výstupem. Vstane a začne mýt učedníkům nohy. *Víte vy, co jsem to pro vás udělal?...*

Petr to neví. Však taky, když přišel na řadu, ucukl, a pohoršen se diví, Pane, ty a mejt nohy? Od tebe, Pána a Mistra, si mám nechat udělat tuhle špinavou otrockou službu? Co je to za podivné náboženství? Vždyť ty bys nás měl naučit, jak se očistit sami, jak se vymanit ze špíny tohoto světa..., a místo toho si v té špině rácháš ruce... Nikdy mi přece nemůžeš umývat nohy!

Šimon Petr nerozumí. A když konáte službu lásky, neporozumění a odmítnutí bolí. Ale ta láska, které nás tenhle příběh učí rozumět, unese i tohle neporozumění. Proto mu zní odpověď, *jinak to nejde*. Jako Syn Otce, jako svědek nejpravdivější, to musím udělat právě takhle: Snížit se až na úroveň otroků. Snížit se až k patám lidské špíny, a odtud začít s vaší očistou. Ještě tomu, Petře, nerozumíš, nevíš oč jde, ale potřebuješ to. Potřebuješ očistu, která se mnou přichází, očistu z lásky, očistu, která umožní i takovému případu, jakým jsi a budeš ty, jít dál. *Víte vy, co jsem to pro vás udělal?...*

A aby nás to trklo, může pomoci jeden detail: Stejně jako naše mytí rukou se i umývání nohou konalo jako **očista před jídlem**. Jenže Ježíš k své šokující očistě povstává **uprostřed večeře**. Tě poslední. Jako by svůj provokativní happening rozbil uprostřed vysluhování VP, a tak potřeboval vyložit: při téhle večeři jde právě o tohle. Tenhle rozměr – a směr má moje služba lásky k vám. V realitě, která VÁM dává zabrat. S níž se nemáte sílu poprat, která bere sílu vašim krokům. Kde pochybujete, jestli má služba lásky cenu, a zda vůbec něco zmůže. O tohle jde, když si připomínáte, jak rozdávám svůj velikonoční chléb a podávám svůj velikonoční kalich. *Víte vy, co jsem to pro vás udělal?...*

"Jestliže NEumyji TEBE, nebudeš mít podíl se mnou." Tady si připomeňme jiného Jošua, Jozua, co vedl lid Izraelský skrze vody k Jordánu, a pak jim rozměnil jejich **podíl** v zaslíbené zemi, v zemi svobodného a laskavého žití. K téhle budoucnosti otevírá cestu Ježíšova služba. Když

přijmeme službu, která neuhýbá před lidskou špínou ani před lidským nepřátelstvím – službu lásky, která očisťuje a staví na nohy, – smíme se k té budoucnosti vydat.

K budoucnosti Božího království. Smíme vidět: máme podíl na budoucnosti, kterou vydobyla a otevřela Ježíšova služba. Máme rezervovanou parcelu v království nefrázovitě a nekýčovitě lásky. Pamatujme na to, právě tehdy, když si říkáme, služba z lásky nemá budoucnost, nebo že jít za Ježíšem, nikam nevede.

Ale ještě než se za ním takto vydáme, nechejme ještě jednou zaznít tu klíčovou otázku: *Víte vy, co jsem to pro vás udělal? ...*, a všimněme si poslední odpovědi: *Jestliže tedy JÁ umyl jsem nohy VAŠE, já, Pán a Mistr, i VY jste povinováni, jeden druhému umývat nohy. Jako on, tak i my.*

Ježíšova očistná služba nás očistila k službě druhým. MY, co pro NÁS on vzal lavór, a svlékl nejprve plášť a pak i dal svůj život – my, co jsme směli s údivem, nevěřícím úžasem a nakonec vděčně přijmout tuhle službu lásky – MY jsme teď podle našeho Mistra povinováni službou druhým.

Rozumíme-li už, co že to pro nás udělal, dáváme se do služby, druhým. A sloužíme jim právě v tom, co JE v jejich momentální situaci svírá, v špíně a prachu JEJICH cesty.

Pro nás dnes je v tom ještě jedna aktuální symbolika:

Umýt někomu nohy, tím se dávalo najevo, jsi tu **vítaným hostem**. Ale umýt někomu nohy, tím mu zároveň pomáhám, aby se po jídle mohl na ty nohy postavit a další ráno se na vlastních nohou vydal dál. Ježíšova služba nechce z druhých udělat závislé, pasivní objekty, i když jde o uprchlíky před válkou, kteří kvůli té válce přišli o vše. Nejde o to, abychom se jednou za čas vyřádili se svou péčí na druhých a bylo nám dobře u srdce. Ježíšova služba se neodvrací před bídou a vysílením, tak jak na druhého zrovna dopadly a podrazily mu nohy. Klekne si k němu, a staví ho na nohy, vypraví ho znovu do života, na jeho cestu.

Víte vy, co jsem to pro vás udělal? ... ptá se Ježíš – a nakonec odpovídá, dal jsem vám **příklad**.

Příklad služby, který jsem naplnil svým životem, a za který ručím svou smrtí. Vy se toho příkladu smíte chopit, a žít ho, a všimnout si ho, a s důvěrou vědět, tu velikou službu našeho Mistra a Pána, tu smíme žít. A tak dosvědčovat, že víme, co pro nás Ježíš udělal. Vždyť právě Ježíšův příběh prokázal, že kudy i ve dnech velikého sevření a dotírajících temnot vede cesta dál. Amen

Jan 13,1-15; Salvátor 13.3.22

Píseň: 255,1

In: Rozpomeň se, Hospodine, na svoje slitování a na lásku svou, které jsou od věků. Nepřipomínej si hříchy mého mládí, moje nevěrnosti, pamatuj na mě se svým milosrdenstvím pro svou dobrotivost, Hospodine. Hospodin je dobrotivý, přímý, proto ukazuje hříšným cestu. On pokorně vede cestou práva, on pokorně učí chodit po své cestě. (Ž 25,7nn)

Píseň 33,1-7 (Ž 25)

Modlitba

Obracíme se k tobě, Bože, se vším, co nás v těchto dnech tíží. Opět vidíme, jak se světem valí bezpráví, jak svévolníci působí utrpení, jak je pošlapávána lidskost. Hněvá nás to, trápí, bolí. Přemýšlíme, co dělat, kde přispět pomoci, a pak nás zas přepadají pochyby nad tím, jak je to málo, a jak jsme vlastně bezmocní. S tím vším se svěřujeme teď tobě. A prosíme, rozpomeň se na své

milosrdenství a slitování. Dej se poznat těm, kdo trpí, tvé ochraně svěřujeme ty, kdo se skrývají před bombami. Pošli své dobré anděly i k těm, kdo před válečným násilím utíkají. Ale dej se jako dárce a zdroj milosrdenství poznat i nám. V našem zmatku nás soustřeď na příběh svého Syna. Otevři před námi sílu a pravdu jeho cesty k velikonocům, sílu a pravdu příběhu, v němž zjevuješ svou lásku. Smiluj se nad námi. Amen.

1. čtení J 11,45-53

Píseň 656,1-4

Kázání Jan 13,1-15

Píseň EZ 477,1-4 (Snažujme se ve všem právě)

Ohlášky

Přímluvy (Kyrie)

My, nezasažení válečným běsněním několik generací, my, sledující útrapy války často jen jedním okem v poklidu svých večerí, my, jejichž soucit i rozhořčení leckdy ochladne už při předpovědi počasí, my, kteří tak rádi zaměňujeme tvůj pokoj za pouhý klid zbraní, blahobytné živobytí a svoje ukolébané svědomí, my teď prosíme: Za matky a děti v krytech, za děti, které ztratily bezpečné místo ke svým hrám, za hladovějící a strádající v obklíčených městech, za matky a děti na útěku. *Smiluj se, Pane, Kyrie eleison*

Prosíme za ty, kdo brání své domovy, za civilisty i vojáky, kteří odvážně brání napadenou zem. Za ty kdo pečují o zraněné, dodávají odvahu, brání panice, stojí po boku těm nejbezbrannějším. Prosíme i z ty, kdo uprostřed obléhání podávají nestranné zpravodajství a snaží se Ukrajinu podpořit. *Smiluj se, Pane, Kyrie eleison*

Prosíme za ty, kdo nesou v této chvíli tíži odpovědnosti, za ty jejichž rozhodnutí může zkrátit či ukončit tento konflikt. Chraň před zbabělostí i vypočítavostí. Prosíme za ty, kdo v Rusku volají NET VOJNE, za křesťany, kteří tam odvážně pozvedají hlas proti barbarství vlastního režimu, i proti přízpusobivosti nejvyšších náboženských funkcionářů.

Smiluj se, Pane, Kyrie eleison

Prosíme ale i za ty, kdo se nazývají tvými služebníky a přitom se dali do služeb národnostní zavidlosti i bohorovnosti dikterátorů. Za všechny, kdo si duši nechali naplnit fanatismem. Za ty, jimž se válčení stalo vítaným východiskem z vlastních problémů a komplexů; za všechny, kdo poslušně a bez skrupulí klesli pod práh lidství.

Smiluj se, Pane, Kyrie eleison

Prosíme za nás, aby nás rozhořčení nad agresí a potřeba vyjádřit solidaritu lidem z Ukrajiny nepřešly s dalším víkendem, ukaž nám, kde náš půst může pomoci potřebným. Svým Duchem povzbuzuj vytrvalou lásku, a dávej moudrost v zápase s lhostejností, pomluvami a sobectvím. Volej nás bránit lidskost proti cynismu a solidaritu proti lhostejnosti.

Prosíme v úzkostech, prosíme s rozpaky, prosíme bezradně, *Smiluj se, Pane, Kyrie eleison*

OTČE NÁŠ

Poslání: Žd 13,1-3

Požehnání Žd 13,20: A Bůh pokoje, který pro krev stvrzující věčnou smlouvu vyvedl z mrtvých velikého pastýře ovcí, našeho Pána Ježíše, nechť vás posílí ve všem dobrém, abyste plnili jeho vůli; on v nás působí to, co se mu líbí, skrze Ježíše Krista. Jemu buď sláva na věky věků! Amen.

NEZ 340,10-11